

Königlich Brombergischen Regierung.

No. 20.

Bromberg, den 17. Mai 1816.

Polizei = Angelegenheiten.

Sicherheits-Maassregeln bei Versendung von Arsenik.

Zur möglichsten Verhütung der leicht zu befürchtenden Unglücksfälle bei Versendung des Arseniks, ist vor längerer Zeit schon das Königl. Schlesische Ober-Bergamt angewiesen worden, für die Folge den Arsenik nur in starken doppelten Eässern, deren Fugen innwendig mit dichter Leinwand fest bekleidet seyn müssen, verpacken und versenden zu lassen.

Indem den Akzise- und Zoll-Beamten hiervon Nachricht gegeben wird, erhalten dieselben zugleich den Auftrag, eine genaue Aufsicht über die strenge Beobachtung dieser so nöthigen Sicherheits-Maassregeln bei allen Versendungen von Arsenik zu führen, und in vorkommenden Fällen, wo diese Sicherheits-Maassregeln nicht beobachtet seyn sollten, davon sofort der Ortspolizei-Bebehörde und uns Anzeige zu machen, welche erstere auf der Stelle dafür zu sorgen hat, daß durch die entdeckte Vernachlässigung in der Verpackung des Arseniks, keine Unglücksfälle entstehen können.

Śrzedki bezpieczeństwa w przesyłaniu Arszeniku.

V oelu zapobieżenia ile możności nieszczęściom w przesyłaniu arszeniku łatwo wyniknąć mogącym, zalecono już oddawna zostało Królewsko-Szląskiemu Naczelnemu górnicznemu Urzędowi, aby na przyszłość arszenik w mocnych tylko dubeltowych beczułkach, których fugi wewnątrz gęstym płutnem dobrze wylepione byćz powinny, pakować i przysyłać kazat.

Uwiedomiając o tém akcyzowe i celne Urzędy, zalecamy im oraz, aby nad ściśtem zachowaniem tych dla bezpieczeństwa tak potrzebnych środków, przy każdym przesyłaniu arszeniku, czuwały, i w wydarzających się przypadkach, gdzieby te bezpieczeństwa środki zachowane niebyły, o tém natychmiast miejscowey Policyney Władzy i nam donosili, w którym to razie rzeczona Władza natychmiast o to starać się powinna, iżby przez odkrytą opieszałość w zapakowaniu arszeniku, żadne nieszczęśliwe przypadki niewynikły.

Bromberg, den 2ten Mai 1816.
Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Bydgoszcz, dnia 3. Maja 1816.
Król. Pruska Regencya I. Wydziału.

Die 2. Maurer- und Zimmer-Gesellen welche Meister werden wollen, betreffend.

Nach dem Extrakt aus dem Gesetz über die polizeilichen Verhältnisse der Gewerbe in Bezug auf das Edikt vom 2ten November 1810. wegen Einführung einer allgemeinen Gewerbesteuer vom 7ten September 1811 ist verordnet worden, daß in den gewerbreichsten Städten Kommissionen errichtet werden sollen, um die Gesellen zu prüfen, welche Haus-, Zimmer-, und Maurer-Meister werden wollen.

Wir bestimmen hiezu folgende Städte, und nachstehende Personen zu Prüfungs-Kommissionarien, als:

- 1) für Bromberg, den Polizei-Direktor Herrn Schwede, den Wasserbau-Inspektor Herrn Blank, den Landbau-Inspektor Hrn. Kientz, den Maurer-Meister Hrn. Spaar, und den Zimmermeister Hrn. Germanus.
- 2) für Gnesen, den Polizei-Direktor Herrn Gramse, den Landbau-Inspektor Hrn. Windisch, den Maurer-Meister Hrn. Brauer, den Zimmer-Meister Hrn. Köstler.
3. für Inowroclaw, den Bürgermeister Herrn Jastrzembki, den Landbau-Inspektor Herrn Hummel, den Maurer-Meister Hrn. Klub, den Zimmer-Meister Hrn. Zimmermann.

Die betreffenden Behörden werden angewiesen, die Prüfungs-Kommissionen hiernach zu konstituieren. Den Gesellen aber, welche Meister werden wollen, bleibt überlassen, sich deshalb an eine dieser Kommissionen zu wenden.

I. Instruktion

wonach die Prüfungen der Maurer- und Zimmer-Gesellen, welche Meister werden wollen, nach den allgemeinen Bestimmungen des vorhinigen Königlich-Departements für Gewerbe und Handel im Ministerio des Innern vom 14ten November 1812 geschehen sollen, und zwar

- 1) Instruktion wonach die Prüfungen der Maurer-Gesellen, welche Meister werden wollen, vollzogen werden sollen.

Damit die Prüfungen derjenigen Gesellen, welche als Meister ihr Gewerbe treiben, und als solche einen Schein, nach dem Extrakt aus dem Gesetz über die polizeilichen Verhältnisse

Względem examinowania mularskich i ciesielskich czeladników majstrami zostać zamysłających.

Wedle wyjątku z prawa o policyjnych stósunkach rzemiosł, odnoszącego się do Edyktu z 4. Listopada 1810, względem wprowadzenia podatku proceduralowego, w dniu 7. Września 1811. postanowiono zostało, że w miastach w rzemieślników najwięcej obfitujących, Komisysse do examinowania czeladników mularskich i ciesielskich majstrami zostać chcących, ustanowione być mają.

Tym końcem naznaczamy następne miasta, i poniżej wyrażone osoby na Kommissarzy examinacyjnych, iako to:

1. w Bydgoszczy, Dyrektora Policyi W. Szwede, Inspektora budowniczego wodnego JP. Blank, Inspektora budowniczego JP. Kioniz, majstra malarza Spaar i majstra cieśle Germanus.
2. w Gnieźnie, Dyrektora Policyi W. Gramse, Inspektora Budowniczego JP. Windisch, majstra malarza Brauer, majstra cieśle Loeffler,
3. w Inowrocławiu, Burmistrza JP. Jastrzębskiego, Inspektora Budowniczego JP. Hummel, majstra malarza Klub, majstra cieśle Zimmermann.

Właściwe Władze winne wedle tego rozporządzenia Kommissye Examinacyjne ustanowić. Zostawiając czeladnikom majstrami zostać chcącym do woli, udawania się w tén mierze do którykolwiek z tych Kommissyi.

I. Przepisy.

podług których examina czeladników mularskich, i ciesielskich majstrami zostać chcących, wedle ogólnych postanowień byłego Królewskiego Deptu. dla rzemiosł i handlu w Ministerjum Spraw wewnętrznych z dnia 14. Listopada 1812. r. odbywać się powinny, mianowicie:

1. Przepisy wedle których examina czeladników mularskich majstrami zostać chcących, czynione być mają:

Aby w examinowaniu tych czeladników, którzy iako majstrowie rzemiosła swe prowadząc, i na to patent proceduralowy na mocy wyjątku z ustawy o policyjnych stósunkach

des Gewerbes lösen wollen, gleichförmig bewirkt werde, soll die nach §. 98. dieses Extrakts erlassene Prüfungskommission hiedurch mit besonderu Vorschriften versehen werden. Zugleich sind durch diese Instruktion alle ältern auf die Prüfung Bezug habenden Vorschriften aufgehoben, und es wird hienit festgesetzt: daß vom Tage der Publikation an, nach diesen Verordnungen in folgender Art bei den Prüfungen der Maurer-Gesellen verfahren werden soll.

§. 1.

Die bestätigte Prüfungskommission, bestehend aus dem Polizei-Direktoren oder einem sonst dazu besonders geeigneten Mitgliede der Polizeibehörde des Ortes, einem oder zweien Bau-Beamten, und zweien oder dreien Gewerks-Meistern, versammelt sich monatlich wenigstens einmal, um sich über die sämtlichen Angelegenheiten ihrer Bestimmung zu berathen und darin die nöthige Einheit und Ordnung zu erhalten, die zu den Prüfungen nöthigen Einleitungen zu treffen und die Prüfungen selbst abzuhalten.

Es werden zu dem Ende die Gesellen, oder überhaupt die das Meisterrecht suchenden Personen, welche die Prüfung schriftlich mit Einbringung ihrer erlangten Atteste und der Beschreibung ihres bisherigen Lebenslaufs nachgesucht haben, an diesem Tage hinfeschrieben und tentirt, ob sie lesen, schreiben, rechnen, und so viel zeichnen können, daß von ihnen eine gute Ausarbeitung der Aufgaben zu erwarten ist, und ob sie die ihnen vorgelegte Zeichnung verstehen und erklären können, damit sie, im Fall ihnen diese Vorkenntnisse mangeln, ihre Zeit bei den Probe-Arbeiten nicht unnützerweise verschwenden.

Insbondere soll darauf gehalten werden, daß die zum Meisterrechte sich meldenden Personen, im Verhältnisse ihrer sonstigen Ausbildung, auch merkwürdige Gebäude mit Aufmerksamkeit gesehen, und an Orten, wo vorzüglich gut gebaut wird, einige Zeit gearbeitet haben.

Denjenigen, welche wegen offenkbarer Unzulänglichkeit ihrer Vorkenntnisse bei der vorerwähnten Prüfung zurückgewiesen werden müssen, soll dies Bildungsmittel, welches an Orten, wo Privat-, Kunst- und Bauhandwerksschulen vorhanden sind, am zweckmäßigsten mit diesen zugleich benutzt werden kann, vorzüglich empfohlen werden. Gleich beim Tentamen wird ein Examinations-Protokoll angelegt, welches im Fall des Nichtbestehens an demselben Tage geschlossen,

zuerst, zu erhalten, gleichförmig bewirkt werde, soll die nach §. 98. dieses Extrakts erlassene Prüfungskommission hiedurch mit besonderu Vorschriften versehen werden. Zugleich sind durch diese Instruktion alle ältern auf die Prüfung Bezug habenden Vorschriften aufgehoben, und es wird hienit festgesetzt: daß vom Tage der Publikation an, nach diesen Verordnungen in folgender Art bei den Prüfungen der Maurer-Gesellen verfahren werden soll.

§. 1.

Potwierdzona Komisssya Examinacyjna złożona z dyrygującego Policją, lub innego zdanego członka Władzy Policyjney miejscowey, z jednego lub dwóch Budowniczych i dwóch lub trzech majstrów rzemiosła, zbiera się przynajmniey raz w miesiąc, a to końcem naradzenia się we wszystkich okolicznościach iey przeznaczenia, i utrzymywania potrzebny tu jednolitości i porządku, iako też i przedsięwzięcia potrzebnych środków do wprowadzenia egzaminu, i osobitego czynienia onego.

Tym końcem czeladnicy, szczególniey osoby o prawo majstrowskie starające się, które przy przesłaniu swych zaświadczeń i opisu swego dotychczasowego biegu życia, egzaminu żądają, w dniu tym powołane i egzaminowane bydz mają, mianowicie czyli czytać, pisać, rachować i tyle rysować umieją, że po nich dobrego wypracowania zadań spodziewać się można, i czy przełożony onym rysunek rozumieją i objaśnić go mogą, a to dla tego aby w razie braku im na podobnych wiadomościach, czasu na probach na próżno nietracić.

Szczególniey na to baczenie dawać należy, aby o prawo majstrowskie starające się osoby, w stosunku ich nauki, znakomite budowle z uwagą oglądali, i w miejscach gdzie osobliwie dobrze budowano bywa, niejakiczas tamże pracowały.

Ci, którym ooczewiście na poprzedniczych wiadomościach, przy powyżey raczonem tymczasowym egzaminie okaże się, iż szbywać będzie, oddaleni bydz muszą, tym sposobem doskonałenia się, w miejscach, gdzie prowincjonalne kunszt i szkoły budowlu się znajdują, iak naykorzystaliey przez nich nabywanym bydz może, szczególniey wskazać i polecić należy. Zaraz przy egzaminie ma bydz Protokół rozpoczęty, który w razie okazaney nie-

oder im entgegengesetzten Fall, während des ganzen Verlaufs des Examiens, fortgesetzt wird.

§. 2.

Wird nach §. 1. ein Geselle zum Meistersstück qualifiziert gefunden, so erhält er eine Probearbeit zum Entwerfen und Zeichnen wichtiger Hauptstücke eines Gebäudes, die er unter der Aufsicht eines Meisters zu bearbeiten hat, und wobei die Baumeister von Zeit zu Zeit die Mit-Aufsicht übernehmen.

Bei der Bestimmung der Aufgabe ist das, was Sache eines Baumeisters ist, sorgfältig von dem zu unterscheiden, was für den eigentlichen Gewerkmester gehört, und es müssen von letzteren die Einrichtungen zu ganzen Gebäuden oder deren äußern und innern Verzierungen, noch Anlagen, die die Arbeiten anderer Gewerke erfordern, verlangt werden; sondern es ist zureichend, wenn der Maurer-Geselle zu den ihm angegebenen Einrichtungen einiger Gebäude, als gewöhnlicher Wohngebäude und größerer öffentlichen Gebäude, Kirchen und Thürme, den Grundriß und die Profile mit den vorkommenden Gewölben und Feuerungs-Anlagen, richtig auszuzeichnen versteht, und wenn er im Stande ist, dergleichen Haupttheile eines Gebäudes und ihre richtige Konstruktion, z. B. die Fundamente und andere Mauern, die Bogenstellungen, die Eindeckungen der Dächer, die Gewölbe, die Feuerungs-Anlagen, die Gesimse etc. durch Zeichnungen detaillirt zu entwickeln.

Hierdurch kann sich die Kommission völlig überzeugen, ob der Examinand sich die Sache bildlich vorzustellen vermag. Der Examinand muß ferner einen Anschlag berechnen, von den Kosten des Arbeitslohns und der erforderlichen Materialien zur Maurerarbeit bei dem ihm zur Probe-Arbeit gegebenen oder bei einem andern Baugesamte, worüber ihm die Zeichnungen gegeben werden. Die Arbeit ist zugleich nach Tagewerken zu berechnen, um prüfen zu können, ob der Geselle das Detail seiner Arbeit richtig beurtheilt und damit, wenn die Tage mit dem üblichen Lohn multipliziert werden, sein Ueberschlag in aller Art zureiche.

Die aufgegebenen Probearbeiten werden in das Protokoll eingetragen,

§. 3.

Sobald die beernigte Probearbeit eingesandt ist, sirkulirt sie unter sämtlichen Mitgliedern der

zdatności w tym samym dniu zamknięty, lub w przeciwnym razie przez cały ciąg egzaminu prowadzony być powinien.

§. 2.

Gdy wedle §. 1. czeladnik zdolny złożyć próbę majstrowską być się okazał, naówczas temuż na próbę rysunek ważny jakiej części budowli wygotować, polecić należy, około którego w przytomności majstra pracować będzie, który od czasu do czasu Budownictwie także dozorować ma.

Przy zadaniu próby należy pilnie rozróżnić, co jest rzeczą Budowniczego, czego istotnie po majstrze żądać można, dla czego niepotrzeba wyciągać od tego rozporządzenia całego domostwa, i onego zewnętrznego ozdoby, ani zasad ilości robocizny około innego rzemiosła potrzebnej, lecz dosyć na tym będzie, gdy czeladnik w podanym mu zadaniu, urządzenia niektórych budowli, iako to: zwykłych mieszkalnych i powiększonych publicznych domów, kościołów i wież, tych plany i profile z należącemi do tego sklepieniami i ogniskami wyrysować umieć będzie, równie gdy tym podobne główne części budowli, ich skład nalezycie, iak n. p. fundamenta i inne mury, uławianie murów łukowych, pokrycie dachów, sklepienia, ogniska, gzymsy, etc. rysunkiem szczegółowo wyrobić potrafi.

Ztąd Kommissya przekonać się może, czyli examinowany rzecz tę dokładnie wyobrazić sobie potrafi. Tenże sam winien równie anszlag kosztów robocizny, ilość potrzebną do murywania materjałów, w podany mu problem lub inną jakowąś budowlę, których rysunki podane mu zostały, wyrachować umieć. Robociznę na dnie rachować należy, iżby dość można czyli czeladnik szczegóły swej roboty nalezycie osądzić może, i czyli gdy dnie wyrażoną pracę pomnożone, jego wyrachowaniu we wszystkich częściach odpowiadać będą.

Zadane próby, w Protokole umieszczone być mają.

§. 3.

Gdy zadana próba ukończoną i oddaną została, do każdego członka Kommissyi prze-

Kommission, und wird in der nächsten Versammlung geprüft, indem die von den einzelnen Mitgliebern zu machenden Bemerkungen vorgetragen, und diese, so wie der Beschluß in das Protokoll aufgenommen werden. Hierauf wird zur mündlichen Prüfung des Examinanden geschritten, und die ihm vorgelegte Fragen, so wie seine Antworten werden ebenfalls in die Verhandlung aufgenommen.

§. 4.

Die Gegenstände, worüber der Maurer geprüft werden muß, und worauf sich die ihm zu machenden Fragen beziehen müssen, sind folgende:

- Wie die Untersuchung des Baugrundes geschehen müsse, welche Werkzeuge dazu dienen, welcher Kennzeichen man sich bei dieser Beurtheilung bedienen, um sich von seiner Beschaffenheit und Festigkeit zu überzeugen.
- Wie die Stärke der Mauern nach Maafgabe ihrer Höhe gebräuchlich ist.
- Wie die Stärke der Widerlagen, die Dicke der Gewölbebogen, die Zubereitung und Aufstellung der Leerbogen nach praktischen Regeln geschehen müsse.
- Worin die verschiedenen Verbände bei Mauern von Feld- und Mauersteinen bei Schornsteinröhren, Feuerungen, Rauchmänteln, Gewölben, schnichtrechte Bogen, Stichkappen etc. bestehen.
- Wie Ziegeldächer, Dachlücken, Ninnen, Hohlkehlen, Forste und Grade wasserdicht eingedeckt werden müssen.
- Wie gerührte Decken, Gesimse, sowohl am Neußern als Innern gemauert und gezogen, wie die Chablonen dazu eingerichtet werden müssen, wie ungemauerte Gesimse zu konstruiren sind.
- Wie Sandsteine und andere Steinhammerarbeiten beim Versetzen, Vermauern und Vergleichen behandelt werden müssen.
- Wie ein Gebäude auf der Baustelle abgesteckt, wie die Leeren, Stichmasse, Eintheilungslatten eingerichtet und wie die Gerüste aufgestellt werden müssen.
- Wie die zu den Maurerarbeiten gehörigen Materialien hinsichtlich ihrer Güte beurtheilt werden; wie ihre zweckmäßige Zubereitung geschieht, besonders wie ein tüchtiger Mörtel, Ciment und Wasserlitz zu bereiten ist.
- Worin die polizeilichen Bestimmungen hinsichtlich feuergefährlicher Bauart bestehen.

syła być ma, które roztrząsanie przy pierwszem zgromadzeniu następuje, a uwagi szczególnych członków nad tą czynione, iako też i zakończenie czynności w Protokole umieszczonemi być winny. Poczem przystępuje się do ustnego egzaminu, a czynione egzaminowanemu zapytania, iak i jego odpowiedzi również do Protokółu przyzięte być muszą.

§. 4.

Przedmioty w których mularza egzaminować, i stosowne do tychże zapytania czynionemu należy, są następujące:

- Jak się rozpoznaje gatunek ziemi na fundamencie, iakie narzędzia do tego służą, iakich sposobów używa się, aby skład i moc ziemi téj rozpoznać można.
- Jakié zwykłe mocy muru w miarę jego wysokości potrzeba.
- Jakié mocy przybudowanie, grubość sklepieniowych łuków, przygotowanie i wystawienie otwartych łukowych murów, podług praktycznych reguł wyciągaia.
- Na czém zależą te rozmaite spojenia murów kamieniami lub cegłą, rurkominowych, ognisk, kapturów sklepień, ukośnych łuków, sklepień kominowych etc.
- Jak dachówki, łuki dachowe, ryny, zbieg od wierzchu dachu, obwody, od zacięku pokryte i zabezpieczone być mają.
- Jak suity z trzein, gzymsy tak zewnątrz iak i wewnątrz wymurowane i wyprowadzone, i iak modele do tego urządzone być winny, równie iak niemurowana gzymsy sklepieć należy.
- Jak z piaskowemi kamieniami, i robotą młotem, przy ich układaniu, zamurowywaniu i zalewaniu, obchodzić się należy.
- Jak budynek w miejscu budowania wytknięty być ma, iak miarę podział lat urządzić należy, iak rusztowanie wystawione być powinno.
- Jak do murowania potrzebne materyały, co do ich dobroci osądzone być mają, iak onych stosowne przygotowanie nastąpić powinno, osobliwie iak dobre wapno, kamień tłuczony, i wodny kit urządzać się zwyki.
- Na czém policyjne urządzenia względem bezpieczny od ognia budowy zawisty.

1) Fragen über Fälle, wo die Maurerarbeiten mit den Zimmerarbeiten kollidiren, wie bei Vertumpfungen, Legung der Fußböden über Gewölbe etc.

§. 5.

Hat der Examinand in dieser Prüfung zur Zufriedenheit bestanden, so wird demselben ein Meisterbau aufgegeben, den er in seiner Parthie ganz allein als Stuckmeister leiten muß, es müssen darin Feuerungsanlagen und Gewölbe vorkommen, ohne daß es indeß nothwendig ist, daß jedesmal ein Kreuzgewölbe darunter begriffen sey. Die Maurermeister der Examinations-Kommission haben dabei die Aufsicht so wie die Baubeamten, um sich die Ueberzeugung zu verschaffen, daß der Examinand die Arbeiten eigenhändig ausführt.

Dieser Bau wird revidirt bevor er abgepukt ist, und wenn alle Theile noch in rohem Mauerwerk zu sehen, um die Richtigkeit des Verbaudes, so wie die fleißige Ausführung der Arbeit beurtheilen zu können. Die Revision geschieht von der ganzen Kommission, die bemerkten Fehler werden dem Examinanden zur Stelle vorgehalten, und es wird diese Vorhaltung und seine Erklärung darauf ausdrücklich in das Examinations-Protokoll eingetragen.

§. 6.

Den Prüfungs-Kommissionen liegt zwar hiernach ob, sich ganz gründlich von der Unzulänglichkeit der Kenntnisse des Examinanden zu überzeugen, allein es wird ihnen auch zugleich zur Pflicht gemacht, der Zeit derselben zu schonen und durchaus nicht zu gestatten, daß die Prüfung ein Verwand werde, die Gefellen ungebührlich lange mit ausgeführten schwierigen Aufgaben zu beschäftigen, indeß von allem Erwerbe abzuhalten und zur unnützen Verzehrung ihres ersparten Nothpennigs, der vielmehr zur Gründung ihres Etablissements dienen soll, zu nöthigen.

§. 7.

Auch sind dieselben ausdrücklich verantwortlich, daß bei den Prüfungen oder bei Besichtigung der Probearbeiten und des Probebaues, die sonst wohl höchst mißbräuchlich einschleichende Darreichung von Speisen, Getränken und andern Erfrischungen gänzlich wegfalle, und soll der Verwand, daß der Examinand oder seine Verwandten und Freunde sich dergleichen Kosten freilich und sogar gegen die Vorstellungen der Kommissi-

1) Zapytania w przypadkach gdzie roboty mularskie z ciesielskimi niezgadają się, iak przy spoieniach, zakładaniu podłogi nad sklepieniami postępować wypada.

§. 5.

Gdy examinowany na zapytania te dostatecznie odpowiedział, natenczas temuż majstrowską budowę zadać się, którą sam iako sztukę majstrowską prowadzić musi, w której ogniska i sklepienia znajdować się powinny, tak iednak iżby niekoniecznie za każdą razą krzyżowe tu sklepienia rozumieć należało. Majstrowie mularze Kommissyi Examinacyjney iako i Budowniczwowie mieć nad tem będą dozór, iżby przekonać się mogli, że examinowany sam roboty te własnoręcznie uskutecznił.

Budowa ta wprzód musi być zrewidowaną nim oczyszczoną zostanie, i gdy jeszcze wszystkie części roboty są świeże, aby tym sposobem dokładnie spoienia muru, iako i pilne wyprowadzenie roboty osądzić można. Rewizya odbywa się przez całą Kommissyą, spostrzeżone błędy będą examinowanemu na miejscu wyknięte, co równie iak jego tłumaczenie się w tym w Protokół examiniacyjny wyraźnie umieszczono być ma.

§. 6.

Do Kommissyów Examinacyjnych należy, o niedostatecznych ieszcze znajomościach examinowanego gruntownie się przekonać, których niemniej ścistem jest obowiązkiem, czas onemuż ochraniać, i bynajmniej nie dopuszczać, iżby examinowanie za pozór służyć miało, czeladników zbyt długo wyszukiwani i trudnemi zadaniami obarczać, tych tym sposobem od dalszych zarobków wstrzymać, i na próżne ich strawienie zebranego grosza, który im do zapewnienia dalszego losu służyć miał, wystawiać.

§. 7.

Odpowiedzialne są także wyraźnie za to, gdy przy examinowaniu lub rewidowaniu robot za próbę zadanych, te zbyt niesłuszne nadużycia, iako to: częstowanie iadłem, trunkami lub inną pożywnością dźać się będą, które całkiem ustać muszą, a pozór że examinowany lub jego krewni i przyjaciele kosztą te sami dobrowolnie i pomimo opierania się przeciw itemu Kommissyi ponieść

tion gemacht hätten, sie schlechterdings von dieser Verantwortlichkeit nicht befreien.

Sie sind vielmehr verpflichtet, die Prüfung oder Besichtigung sofort einzustellen, wenn ein solches höchst unanständiges Aumuthen dabei statt findet.

§. 8.

Die Kommission kann unter dem Vorwande, daß schon Maurermeister genug in der Gegend vorhanden wären, Niemand die Prüfung verweigern oder erschweren.

Ueberhaupt darf sie Niemand aus irgend einem andern Grunde als wegen im Tentamen offenbar bewiesener Unfähigkeit, oder wegen eines solchen Grades von Bescholtenheit, wobei ihm nach §. 20. der Städte-Ordnung das Bürger-Recht unbedingt versagt werden muß, die Zulassung zur Prüfung verweigern.

§. 9.

Das Examinations-Protokoll wird der Regierung eingereicht, wo alsdann die Bau-Direktoren zu beurtheilen haben, ob nach dem vorliegenden Erfolge der Prüfung der Geprüfte das Meisterrecht verdiene oder nicht. Im Fall derselbe so bestanden ist, daß er wenigstens nicht abgewiesen werden muß, wird von der Regierung das Attest ausgestellt, worin aber jedesmal nach Beschaffenheit des Examinations-Protokolls die Qualifikation des Geprüften ausführlich angegeben, und möglichst genau bestimmt werden muß, in welchen Baugesegenständen er sich besonders geschickt bewiesen hat.

§. 10.

Es ist der Wahl eines Jeden, der in dieser Prüfung bestanden ist, und das Attest darüber von der Regierung erhalten hat, überlassen, ob er einer Maurerzunft beitreten will oder nicht.

Im erstern Fall kann jedoch keinesweges noch irgend ein Meisterstück von ihm erfordert werden; sondern er ist ohne Anstand gegen Zahlung der in den Innungs-Artikeln vorgeschriebenen Meisterrechtes-Gebühren, und sofern er seinen Wohnsitz in einer Stadt nimmt, nach vorgängiger Erlangung des Bürgerrechts aufzunehmen.

§. 11.

Jeder, der sich zur Prüfung meldet, zahlt dafür Fünf Thaler Examinations-Gebühren, welche unter den Mitgliedern der Kommission vertheilt werden.

chcieli, bynamniéy one od odpowiedzialności niewalnia. Raczy są obowiązane examiniowanie i rewizyą natychmiast przyspieszyć, gdyby to tak nieprzystoynne traktowanie napisić miało.

§. 8.

Kommissye pod pozorem, że już wielu majstrów mularzy w tę okolicę się znajduje, nikomu examinu nieodmawiać, ani trudności czynić niemogą. Mianowicie nikogo dla innego jakiego powodu, iak tylko dla wysledzionéy i oczewiście okazanéy niezdatności, lub dla takiego stopnia nieuczciwości, dla której nawet wedle §. 20. urzǳenia miaś, prawo mieyskie zupełnie się odmawia, do examinu niedopuszczać.

§. 9.

Protokół examinasyny przesyła się Regencyi, gdzie Dyrektorowie budowli ze skutku examinu sądzić będą, czyli examinowany może być majstrem lub nie. W przypadku gdzie się tak okaże, iż przynajmniéy odsuniętym być nie może, natenczas Regencya świadectwo wydaie, w którym w każdym razie podług składu Protokołu zdatność examinowanego dostatecznie wyrażona i ile możność dostatecznie wyłuszczone być musi, w którym radzaiu budowli examinowany szczególnie zdatnym się być okazał.

§. 10.

Każdego wyborowi, który examinu odbył i świadectwo na to Regencyi uzyskać złożył, do cechu mularskiego się zapisac lub nie. W pierwszym przypadku niemożna już do tego sztuki mistrzowskiey wyciągać, lecz i owszem za opłatą towarzysztwa cechowego artykułami przepisanych majstrowskich należności, i skoro w mieście osiadzie i prawa mieyskiego za żądaniem dostąpi, do cechu zaraz przyjętym być powinien.

§. 11.

Każdy do examinu zgłaszający się, płaci 5. talarów kosztów examiniacyinych, które między członków Kommissyi podzielone będą.

§. 12.

Diesemigen Maurer, welche nach dem Gesetz vom 7ten September 1811. §. 101. einen Gewerbebeschein auf Maurerflickarbeit suchen wollen, bedürfen der vorstehenden Prüfung nicht, und es ist zureichend, wenn sie durch Atteste nachweisen können, daß sie wenigstens zwei Jahre lang bei einem oder mehreren gesetzlich geprüften Maurermeistern zur Zufriedenheit derselben gearbeitet haben.

II. Instruktion, wonach die Prüfungen der Zimmer : Gesellen, welche Meister werden wollen, vollzogen werden sollen.

Damit die Prüfung derjenigen Gesellen, welche als Meister ihr Gewerbe treiben, und als solche einen Gewerbe : Schein, nach dem Extrakt aus dem Gesetz über die polizeilichen Verhältnisse der Gewerbe lösen wollen, gleichförmig bewirkt werde, sollen die nach §. 98. dieses Extrakts errichtete Prüfungs : Kommissionen hiedurch mit besondern Vorschriften versehen werden. Zugleich sind durch diese Instruktion alle Ältern auf die Prüfungen Bezug habenden Vorschriften aufgehoben, und es wird hienit festgestellt: daß vom Tage der Publikation an, nach diesen Verordnungen in folgender Art bei den Prüfungen der Zimmer : Gesellen verfahren werden soll.

§. 1.

Die beständige Prüfungs : Kommission, bestehend aus dem Polizei : Dirigenten oder einem sonst dazu besonders geeigneten Mitgliede der Polizei : Behörde des Orts, einem oder zweien Baubeamten und zweien oder dreien Gewerksmeistern, versammelt sich monatlich wenigstens einmal, um sich über die sämtlichen Angelegenheiten ihrer Bestimmung mit einander zu berathen, um darin die nöthige Einheit und Ordnung zu erhalten, die zu den Prüfungen nöthigen Einleitungen zu treffen und die Prüfungen selbst abzuhalten. Es werden zu dem Ende die Gesellen oder überhaupt das Meisterrecht suchenden Personen, welche die Prüfung schriftlich mit Einsendung ihrer verlangten Atteste und der Beschreibung ihres bisherigen Lebenslaufs nachgesucht haben, an diesem Tage hinfeschieden, und tenirt, ob sie lesen, schreiben, rechnen und so viel zeichnen können, daß von ihnen eine gute Ausrabirung der Aufgabe zu erwarten ist; und ob sie die ihnen vorgelegte Zeichnung

§. 12.

Ci zaś mularze, którzy wedle ustawy z dnia 7. Września 1811. r. §. 101. świadectwa procederowego na naprawy mularskie szukają, niepotrzebują takowego egzaminu, dla których dosyć będzie, gdy świadectwami okazać potrafią, że przy examinowanych mularzach najmniej lat dwa z ich ukontentowaniem pracowali.

II. Przepisy wedle których examina czeladników ciesielskich majstrami zostać mogących, czynione być mają.

Aby w examinowaniu tych czeladników, którzy jako majstrowie swe rzemiosło prowadząc, i na to Patent procederowy na mocy wyjątku z ustawy o Policynych stosunkach rzemiosła, uzyskać chcą, jednolitość zachowaną była, powinny §. 98. rzeczzonego wyjątku ustanowione Kommissye Examinacyjne, w szczególne przepisy byćz opatrzone, wszystkież zatem dawniejsze examinowytwarzające się przepisy znosząc się, stanowiąc oraz, że począwszy od dnia ogłoszenia egzaminu wedle niniejszych urzadzén w następującym sposobie odbywane byćz mają :

§. 1.

Potwierdzona Kommissya Examinacyjna, złożoną z dyrygującego Policya, lub innego zdanego członka Władzy Policyniej miewscowey, z jednego lub dwóch Budowniczych i dwóch lub trzech majstrów rzemiosła, zbiera się przynajmniej raz w miesiąc, a to końcem naradzenia się we wszystkich okolicznościach iey przeznaczenia, i utrzymania potrzebney tu jednolitości i porządku, iako też i przedsięwzięcia potrzebnych środków do wprowadzenia egzaminu i osobistego czynienia onego. Tym końcem czeladnicy, szczególniej osoby o prawo majstrowskie starające się, które przy przestaniu swych zaświadczeń, i opisu swego dotychczasowego biegu życia egzaminu żądają, w dniu tym powołane i examinowane byćz mają, mianowicie czyli czytać, pisać, rachować, i tyle rysować umieją, że od nich dobrego wypracowania zadani spodziwać się można, czy przelżony onym ry-

nung verstehen und erklären können, damit sie, im Fall ihnen diese Vorkenntnisse mangeln ihre Zeit bei den Probearbeiten nicht unnützerweise verschwenden. Insbesondere soll darauf gehalten werden, daß die zum Meisterrechte sich meldenden Personen, im Verhältnis ihrer sonstigen Ausbildung auch merkwürdige Gebäude mit Aufmerksamkeit gesehen, und an Orten wo vorzüglich gut gebaut wird, einige Zeit gearbeitet haben.

Denjenigen, welche wegen offenerbarer Unzulänglichkeit ihrer Vorkenntnisse bei der vorerwähnten vorläufigen Prüfung zurückgewiesen werden müssen, soll dies Bildungsmittel, welches an Orten wo Provinzial-, Kunst- und Bauhandwerksschulen vorhanden sind, am zweckmäßigsten mit diesen zugleich benutzt werden kann, vorzüglich empfohlen werden. Gleich beim Eintreten wird ein Examinations-Protokoll angelegt, welches im Fall des Nichtbestehens an demselben Tage geschlossen, oder im entgegengesetzten Fall, während des ganzen Verlaufs des Examins fortgesetzt wird.

§. 2.

Wird nach §. 1. ein Geselle zum Meisterrecht qualifiziert befunden, so erhält er eine Probearbeit zum Entwerfen und Zeichnen wichtiger Hauptstücke eines Gebäudes, die er unter der Aufsicht eines Meisters zu bearbeiten hat, und wobei die Baubeamten von Zeit zu Zeit die Mitaufsicht übernehmen. Bei der Bestimmung der Aufgabe ist das, was Sache eines Baumeisters ist, sorgfältig von dem zu unterscheiden, was für den eigentlichen Werkmeister gehört, und es müssen vom letztern nie Einrichtungen zu ganzen Gebäuden oder deren äußern und innern Verzierungen, noch Anlagen, die die Arbeiten anderer Gewerke erfordern, verlangt werden; sondern es ist zureichend, wenn der Zimmergeselle zu den ihm gegebenen Grundrissen einiger Gebäude, als: gewöhnliche Wohn- und Oekonomie Gebäude, öffentliche Gebäude, Kirchen, Thürme etc., die Balkenlagen und den Dachverband richtig anzugeben und zu zeichnen versteht, auch die Treppen gehörigen berechnen und die Grundrisse und Aufrisse davon anzufertigen weiß, und wenn er im Stande ist, außer den gewöhnlichen Verbindungsarten auch Zeichnungen zu Hänge- und Sprengwerken anzufertigen. Hierdurch kann sich die Kommission völlig davon überzeugen, ob der Examinand sich die Sache bildlich vorzustellen vermag.

sunek rozumieć i objaśnić go mogą, a to dla tego, aby w razie braku im na podobnych wiadomościach, czasu na probach na próżno nie tracili.

Szczególniej na to baczenie dawać należy, aby o prawo majstrowskie starające się osoby, w stosunku ich nauki, znakomite budowlę z uwagą oglądały, i w miejscach gdzie osobliwie dobrze budowano bywa, niekiedy czas tamże pracowały.

Ci, którym oczerwiście na poprzednich wiadomościach, przy powyższej rzeczonym temczasowym examinie okaże się, iż zbywać będzie, oddaleni być muszą, tym sposobem doskonalenia się w miejscach, gdzie prowincjonalne kunsztu i szkoły budowli się znajdują jak naykorzystniej przez nich nabywanym być może, szczególniej wskazać i polecić należy. Zaraz przy examinie ma być rozpoczęty Protokół, który w razie okazany niezdatności w tym samym dniu zamknięty, lub w przeciwnym razie przez cały ciąg examinu prowadzony być powinien.

§. 2.

Gdy wedle §. 1. czeladnik zdolnym stążyć próbę majstrowską, być się okazał, natenczas temuż na próbę rysunek ważnej jakiej części budowli, wygotować polecić należy, około którego w przytomności majstra pracować będzie, który od czasu do czasu Budowniczo wie także dozierać mają. Przy zadaniu próby należy pilnie rozróżnić, co jest rzeczą Budowniczego, czego istotnie po majstrze żądać można, dla czego niepotrzeba wyciągać od tego rozporządzenia całego domostwa, i onegoż zewnętrzny i wewnętrzny ozdoby, ani zasad ilości robocizny do innego rzemiosła potrzebnej, lecz dosyć na tem będzie, gdy czeladnik ciesielski w podanym mu planie niektórych budowli, iako to: zwyczajnych mieszkalnych i ekonomicznych budynków, kościołów, wież, etc. układanie belek, wiązanie dachu, dokładnie ułożyć i wyrysować potrafi, iako też schody należyście wyrachować, plan i oznaczenie tychże sporządzić umie, i gdy jest w stanie oprócz zwyczajnego sposobu wiązania, rysunki i plany zrębu budynku wygotować. Ztąd Kommissya łatwo się przekonać może, czyli examinowany rzecz tę dokładnie sobie wyobrazić potrafi.

Der Examinand muß ferner einen Anschlag berechnen, von dem Kosten des Arbeitslohns und der erforderlichen Materialien zur Zimmerarbeit, bei dem ihm zur Probearbeit dienenden oder bei einem andern Bauegenstande, worüber ihm die Zeichnungen gegeben werden. Die Arbeit ist zugleich nach Tagewerken zu berechnen, um prüfen zu können, ob der Geselle das Detail seiner Arbeit richtig beurtheilt, und damit, wenn die Tage mit dem üblichen Lohn multipliziert werden, sein Ueberschlag in aller Art zureiche.

Die aufgegebenen Probearbeiten werden im Protokoll eingetragen.

§. 3.

Sobald die beendigte Probearbeit eingesandt ist, zerfällt sie unter sämtlichen Mitgliedern der Kommission, und wird in der nächsten Versammlung geprüft; indem die von den einzelnen Mitgliedern zu machenden Bemerkungen vorgetragen, und diese, so wie der Beschluß in das Protokoll aufgenommen werden.

Hierauf wird zur mündlichen Prüfung des Examinanden geschritten, und die ihm vorgelegten Fragen so wie seine Antworten werden ebenfalls in die Verhandlungen aufgenommen.

§. 4.

Die Gegenstände, worüber der Zimmermann geprüft werden muß, und worauf die ihm zu machenden Fragen sich beziehen müssen, sind folgende:

- 1) Worin die gute Beschaffenheit des Holzes unter den verschiedenen vorkommenden Umständen zu erkennen, und was in Absicht des Fällens des Holzes und seiner Dauer zu bemerken ist.
- 2) Wie die Konstruktion eines liegenden Bohlen- und Balkenrestes, eines Pfahrestes, einer Spundwand etc. gesehen müsse.
- 3) Worin die Einrichtung der einfachsten Maschinen zur Ausschöpfung des Wassers besteht.
- 4) Wie eine Ramme richtig zu bauen, aufzustellen und anzuwenden ist.
- 5) Wie gewöhnliche und gesprengte Wände verbunden werden.
- 6) Wie sich die einfachsten Verbindungsarten der einzelnen Verbandstücke von einander unterscheiden, und wie sie aussehen, z. B. das Verkämmen, Blatten, Versetzen, Zapfen, Verzahnen, Verdrübeln etc.
- 7) Wie diese Verbindungsarten bei Verkrümmungen, Verschiebungen, Verdrückungen bei Trägern und Unterzügen auszuführen sind.

Examinowany winien również anszlag kosztów, robocizny i potrzebnych do ciesielki materiałów w podanej mu probie lub innej jakiejś budowli, których rysunek przelozony mu zostanie, wyrachować umieć. Robocizną na dnię rachować należy, iżby dość można czy czeladnik szczegóły swej roboty należycie osądzić może, i czyli gdy dnię zwyčajną placą pomnożone jego wyrachowania we wszystkich częściach odpowiadać będą.

Zadane próby w Protokole umieszczone być mają.

§. 3.

Gdy zadana próba ukończoną i oddaną została, do każdego członka Komisyyi przesyłaną być ma, której rozstrząsanie przy pierwszym zgromadzeniu następuje, a uwagi szczególnych członków nad tą czynione, iako też i zakończenie czynności w Protokole umieszczonemi być winny.

Poczem przykłada się do egzaminu, i czynione egzaminowanemu zapytania, iak i jego odpowiedzi, również do Protokołu wzięte być muszą.

§. 4.

Przedmioty w których cieśle egzaminować, i stosowne do tychże zapytania czynić onemu należy, są następujące:

- 1) Od czego zależy rozpoznanie dobrego gatunku drzewa w różnych przytrafiających się zdarzeniach, i co w stosunku gnicia drzewa i jego trwałości nadmienić wypada.
- 2) Jaka powinna być konstrukcyja kładzionych belek, rozstawiania belkowego, i polowego szpontowania, etc.
- 3) Od czego zależy urządzenie naprostszych maszyn do sprowadzania wody.
- 4) Jak zrab zbudowany, ustawiony i użyty być powinien.
- 5) Jak zwyczajne i łamane ściany z sobą łączone być winny.
- 6) Jak się naprostsze wiązania szczególnych sztuk drzewa od siebie różnią, i iak wyglądają, iak n. p. zacięsanie, spoienie drzewa, zaklinienie, zgwożdżenie i zamknięcie onego etc.
- 7) Jak różne gatunki spajania, pokładania balów i zaciągania przyciesi, dzieć się zwykły.

b) Wie Treppen, Dachverbände, Glockenstühle, Thürme u. aufgeführt werden. In Gegenden, wo Wasserbauten häufig vorkommen, sind die Examinanden auch zu befragen, wie Schleusen, Thore, Schließendempel und Erd-Unter zu verbinden sind.

i) Wie Reparaturen bei abgefallenen Balkenköpfen, Brücken, Jochen, Unterschwellen der Gebäude u. auszuführen sind.

k) Wie beim Absteifen in verschiedenen Fällen verfahren werden müsse, welcher Einrichtungen man sich dazu bediene.

l) Wie verbundene Gerüste eingerichtet und benutzt werden; desgleichen worin Einrichtungen zum Herausheben der Baustücke und die Hebewerkzeuge bestehen und wie sie angewandt werden müssen.

m) Worin die polizeilichen Vorordnungen rücksichtlich feuersicherer Bauart u. bestehen.

n) Fragen über Fälle, wo die Zimmerarbeiten mit den der Maurerarbeiten kollidiren.

§. 5.

Ist der Examinand in dieser Prüfung zur Zufriedenheit bestanden, so wird demselben ein Meisterplan ausgegeben, den er in seiner Parthie ganz allein als Stützmester leiten muß, es brauchen darin nicht immer verzahnte oder verdrübelte Träger oder freiliegende Balkenverbindungen vorzukommen, wenn nur der Gegenstand verschiedene Arten von Verbindungen begreift, woraus sich die praktischen Fähigkeiten und die Geschicklichkeit des Examinanden beurtheilen lassen. Die Zimmermeister der Examinations-Kommission haben dabei die Aufsicht so wie die Baubeamten, um sich die Ueberzeugung zu verschaffen, daß der Examinand die Arbeiten eigenhändig ausführt. Dieser Bau wird revidirt, um die Richtigkeit des Verbandes so wie die fleißige Ausführung der Arbeit beurtheilen zu können. Die Revision geschieht von der ganzen Kommission; die bemerkten Mängel werden dem Examinanden zur Stelle vorgehalten, und es wird diese Vorhaltung und seine Erklärung darauf ausdrücklich in das Examinations-Protokoll eingetragen.

§. 6.

Es ist nützlich, daß ein Zimmermann auch ein einfaches Modell von Zimmerungen, wenigstens nach dem Maasstabe von einem Zoll für einen Fuß auszuführen verstehe, und die Examinations-Kommission hat

b) Jak się schody, więzienie dachu, dzwonnice, wieże, zaprowadzają. W okolicach gdzie wodne budowle częstokroć się znajdują, należy jeszcze examinowanych zapytywać, jak bramy słuzowe i obramowanie słuz z hakami ziemnymi spaić się zwykły.

i) Jak naprawa odgnitych belek, mostów, belek mostowych, podwalin domostwa etc. urządzone być powinny.

k) Jak przy zaciąganiu w różnych przypadkach postępować, i jakich tutaj środków używać należy.

l) Jak związane rusztowania urządzone i użytkowane bywają, na czem rozporządzenie względem wydobywania sztuk drzewa podważnikami zależą i jak te używaniami być powinny.

m) Na czem Policyjne Urządzenia w stosunku bezpiecznej od ognia budowy zależą.

n) Zapytania w przypadkach gdzie roboty ciesielskie z mularskimi niezgadza się.

§. 5.

Gdy examinowany na zapytania te dostatecznie odpowiedział, natenczas temuż majstrowską budowę zadać się, którą sam jako sztukę mistrzowską prowadzić musi, niepotrzeba tu koniecznie zawsze zagwozdzonych lub zaklinionych podpor — lub też wolno leżącego więzarku belek żądać, dosyć będzie gdy tylko przedmiot różne gatunki więzarków obejmuje, żądaj o praktycznych znaomościach i zdolności examinowanego sądzić będzie można. Majstrowie ciesielscy Komisarzy Examinaacynei mają nad tem dozór, iako też i Budowniczości, iżby się przekonali mogli, że examinowany sam roboty te własnoręcznie uskutecznił. Budowa ta będzie rewidowaną w celu przekonania się o dobrym wiązaniu iako i pilnemu wykonaniu roboty. Rewizya odbywa się przez całą Komiszyą, spostrzeżone uchybienia będą examinowanemu na miejscu wytknięte, co również iak i jego tłumaczenie się w tem, w Protokole wyraznie umieszczono być powinno.

§. 6.

Jest pożyteczne, aby cięśla także prosty model cięsielski przynajmniej w stosunku jednego cala za stopę ustawiać umiał, w czem Komiszya Examinacyjina również examine-

auch hierauf Ihre Prüfung mitzurichten, ohne jedoch Fertigkeit im Modelliren unbedingt zu fordern.

§. 7.

Den Prüfungs-Kommissionen liegt zwar hiernach ob, sich ganz gründlich von der Zulänglichkeit der Kenntnisse des Examinanden zu überzeugen, allein es wird ihnen auch zugleich zur Pflicht gemacht, der Zeit derselben zu schenken und durchaus nicht zu gestatten, daß die Prüfung ein Vorwand werde, die Gesellen ungebührlich lange mit ausgesetzten schwierigen Aufgaben zu beschäftigen, indessen von allem Eriserhe abzuhalten, und zur unnützen Verzehrung ihres Nothpennigs, der vielmehr zur Gründung ihres Etablissements dienen soll, zu nöthigen.

§. 8.

Auch sind dieselben ausdrücklich verantwortlich, sich dafür, daß bei den Prüfungen oder bei Befichtigung der Probearbeiten und des Probebaues, die sonst wohl höchst mißbräuchlich eingeschlichene Darreichung von Speisen, Getränken und andern Erfrischungen gänzlich wegfallen, und soll der Vorwand, daß der Examinand oder seine Verwandten und Freunde sich dergleichen Kosten freiwillig und sogar gegen die Vorstellungen der Kommissionen gemacht hätten, sie schlechterdings von dieser Verantwortlichkeit nicht befreien. Sie sind vielmehr verpflichtet, die Prüfung der Befichtigung sofort einzustellen, wenn ein solches höchst unanständiges Anmuthen dabei statt findet.

§. 9.

Die Kommission kann unter dem Vorwande, daß schon Zimmermeister genug in der Gegend vorhanden wären, Niemand die Prüfung verweigern oder erschweren. Ueberhaupt darf sie Niemand aus irgend einem andern Grunde als wegen im Tentamen offenbar bewiesener Unfähigkeit oder wegen eines solchen Grades von Bescholtenheit, wobei nach §. 20. der Städte-Ordnung das Bürgerrecht unbedingt versagt werden muß, die Zulassung zur Prüfung verweigern.

§. 10.

Das Examinations-Protokoll wird der Regierung hingereicht, wo alsdann die Bau-Direktoren zu beurtheilen haben, ob nach dem vorliegenden Erfolge der Prüfung der Geprüfte das Meister-Recht verdiene oder nicht. Im Fall derselbe so befunden ist, daß er wenigstens nicht abgewiesen werden muß, wird von der Regierung das Meistertum ausgestellt, worin aber jedesmal nach Beschaffenheit des Examinations-Protokolls die Qualifikation des

waß winna, niewyciągając jednak zbyteczney zrzeczności w modelu.

§. 7.

Do Komisyyów examinujących należy, o niedostatecznych ieszcze znościach examiowanego gruntownie się przekonać, których niemniej ściśtem jest obowiązkiem czasu onemuż ochraniać, i bynajmniej niedopuszczać, iżby examinowanie za pozór służyć miało, czeladników zbyt długo wyszukaniami i trudnemi zadaniami obarczać, i tych tém sposobem od dalszych zarobków wstrzymywać. i na próżne strawienie zebranego grosza, który im do zapewnienia dalszego losu służyć miał, wystawiać.

§. 8.

Odpowiedzialne są także wyraźnie za to, gdy przy examinowaniu i rewidowaniu robot za próbę zadanych, te zbyt niestuszne nadużycia, iakoto: częstowanie iadłem, trunkami, lub inną pożywnością dziać się będą, które całkiem uścić muszą, a pozór że examinowany lub jego krewni i przyjaciele koszta te sami dobrowolnie, i pomimo opierania się przeciw temu Komisyyi ponieść chcieli, bynajmniej one od odpowiedzialności niewualnia. Raczey się obowiązane examinowanie i rewizyą natychmiast przyspieszyć, gdyby te tak nieprzyzłitoyne traktowanie okazać się miało.

§. 9.

Komisyye pod pozorem, że już wiele ciesli w okolicy się znayduie, nikomu examinu odmawiać ani trudności tu czynić niemożę. Mianowicie nikogo dla innego iakiego powodu, iak tylko dla wysledzioney i oczywiscie okazaney niezdadności, lub dla takiego stopnia nieuczciwości dla której nawet wedle §. 20. Urządzenia miały, prawo mieyskie się zupełnie odmawia, do examinu niedopuszczając.

§. 10.

Protokół examinacyiny przesyła się Regencyi, gdzie Dyrektorowie Budowli ze skutku examinu sądzić będą, czyli examinowany może byćz maystrem lub nie. W przypadku gdzie się tak okaże, iż przynajmniej odsunietym byćz niemożę, natenczas Regencya świadectwo wydaie, w którym w każdym razie podług składu Protokółu examinowanego dostatecznie wyrażone, i ile możności dokładnie wy

Geprüften ausführlich angegeben und möglichst genau ausgedrückt werden muß, in welchen Dange-
genständen er sich besonders geschickt bewiesen hat.

§. 11.

Es ist der Wahl eines Jeden, der in dieser Prüfung bestanden ist, und das Recht darüber von der Regierung empfangen hat, überlassen, ob er einer Zimmermannsjunft als Meister beitreten will oder nicht. Im ersten Falle kann jedoch keineswegs noch irgend ein Meisterstück von ihm erfordert werden, sondern er ist ohne Anstand gegen bloße Zahlung der in den Innungs-Artikeln vorgeschriebenen Meisterrechtes-Gebühren, und sofern er seinen Wohnsitz in einer Stadt nimmt, nach vorgängiger Erlangung des Bürgerrechtes aufzunehmen.

§. 12.

Jeder, der sich zur Prüfung meldet, zahlt dafür Fünf Thaler Examinations-Gebühren, welche unter den Mitgliedern der Kommission verteilt werden.

Bromberg, den 1. Mai 1816.

Königliche Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

Finanz-Angelegenheiten.

Betreffend den Durchgangs-Verkehr mit Meßwaaren und die von den Naumburger Messen nach den andern Königlichen Provinzen zu versendenden Waaren.

Es hat sich ergeben, daß die Sätze des Ersatz-Zoll- Tarifs von 5 Rtlr. für den Centner landwärts eingehender Manufaktur-Waaren, und von 1 Rtlr. 12 ggr. für den Centner Fabrik-Waaren, auf die in der Richtung von Süden und Westen nach Norden und Osten unmittelbar auf der Ase durchgehenden Meßwaaren, in dem Betracht schwieriger anzuwenden sind, daß dieser Unterschied eine Deklaration, welche Gattung von Waaren geladen worden, und um zur Ueberzeugung von der Richtigkeit der Deklaration zu gelangen, mit unter eine Revision und Eröffnung der Collis erforderlich macht.

Da hierdurch der große Verkehr mit durchgehenden Meßwaaren belästigt wird, so haben des Herrn Finanz-Ministers Excellenz mittelst Reskripts vom 5ten Mai c. statt jener doppelten Sätze den Durchschnittssatz angeordnet.

szeręólnio wo bydz' musi, w którym rodzaju budowli examinaowany szczególnie zdającym bydz' się okazał.

§. 11.

Każdego wyborowi który examina odbył, i świadectwo na to Regencyi uzyskał, zosławiono jest, do cechu ciesielskiego napisać się lub nie. W pierwszym przypadku niemożna już od tego sztuki mistrzowskiej wyciągać, lecz i owszem za opłatą towarzyszywa cechowego artykułami przepisanych mistrzowskich należytości, i skoro w mieście osiadzie, i prawa miejskiego za żądaniem onego dostąpi, do cechu zaraz przyjętym bydz' powinien.

§. 12.

Każdy do examinu zgłaszający się, płaci 5. talarów kosztów examinacyjnych, które między członków Kommissyi podzielone będą.

Bydgoszcz, dnia 1. Maia 1816.

Król. Pruska Regencya

I. Wydziału,

Względem tranzytowego handlu iarmarcznemi towarami, iako i towarów z iarmarków Naumburskich w inne Królewskie Prowincye prowadzonych.

Pokazuje się, że opłata zastępnego taryfowego cla, talarów 5, od cetnara rękodzielnych towarów w kraj wchodzących, i talar 1. dgr 12. od cetnara fabrycznych towarów wynosząca, do towarów z południa i zachodu na północ i południe na osi bezpośrednio prowadzonych, z tego względu trudniejszą jest do zastosowania, że różnica tu, oznajmienia gatunku towarów zachodzi, którego sprawdzenie poniekąd rewizyi i otwarcia collis, wymaga.

Gdy tym sposobem znaczny ten handel przechodzących iarmarcznych towarów uciążeniu podpada, przeto JW. Minister Finansów reskryptem z dnia 5. Marca r. b. zamiast owęj podwoynęj, średnią opłatę postanowił.

Dieser stellt sich auf 3 Rthr. 6 Gr. für den Centner Brutto; zur Abmündung und noch mehreren Erleichterung dieses Verkehrs haben des Herrn Finanz- Ministers Excellenz denselben aber auf drei Thaler für den Centner brutto festgesetzt, dergestalt, daß neben dieser Abgabe weder ein besonderer Eingangs- noch ein besonderer Ausgangs- Zoll erhoben werden soll, und daß solcher dann zur Anwendung kommt, wenn die als Messgut deklarirten Waaren 14 Tage nach dem Schluß der Leipziger Neujahrs-, Jubilate- und Michaelis- Messe am Eingangs- Punkt eintrifft, wobei jedoch für einzelne von Leipzig entfernt liegende Eingangs- Orte, und für andere außerordentliche Fälle eine Verlängerung jener Frist vorbehalten worden ist.

Auch die Waaren von der Messe zu Naumburg an der Saale sind bisher beim Durchgange in jener Richtung mit denselben Sätzen betroffen worden. Zur Erleichterung des Verkehrs von dieser Messe soll jedoch, bis die Messverfassung dieses Places bestimmter regulirt, und überhaupt das Handlungs- Abgaben- System für die neuen sächsischen Provinzen festgestellt sein wird, an Stelle des angeordneten neuen Satzes, nur ein Thaler für den Centner brutto, unter denselben Modifikationen wie vorher, entrichtet werden.

Dabei wird bemerkt, daß Naumburg nur eine Messe auf Petri Pauli hat, welche Ende Juni oder Anfangs Juli zu fallen pflegt, und die also zunächst nach der Leipziger Jubilate- Messe, welche gewöhnlich Anfangs Mai trifft, und mithin also beinahe 8 Wochen später, als diese gehalten wird.

Es ist also nicht zu befürchten, daß Leipziger Messgut als Naumburger Messgut deklarirt werden kann.

Es wird jedoch noch nähere Bestimmung erfolgen, ob das letztere als solches bei der Abfahrt aus Naumburg, ohne besondern Aufenthalt mit einem ausweisenden Certificate, versehen werden kann.

Dem zufolge werden die Zoll- und Konsumtions- Steuer- Behörden angewiesen, die neu regulirten Abgaben von resp.

3 und 1 Thaler pro Centner in den Erlaß- Zoll- Registern und Extrakten unter den besondern Rubriken für Messgüter

Ta wynosi 3 talary 6. dgr. od cetnara brutto, dla zaokrąglenia iednak i przyzniesienia większej ulgi handlowi, JW. Minister Finansów takową na trzy talary od cetnara brutto, ustanowił w ten sposób, aby przy podatku tym, ani osobne cło wchodowe ani wychodowe pobierane nie było, i że takowe w ten czas tylko zastosowaniem być może, gdy towary jako dobro iarmarczne oznajmione, w 14 dni po ukończeniu Lipskiego nowego rocznego iubilatu i iarmarku na S. Michał, do miejsca wchodowego nadejdą, przy czém iednak dla pojedynczych wchodowych miejsc od Lipska odległych i w innych nadzwyczajnych przypadkach, przedłużenie czasu tego, zastrzeżonem jest.

Towary z iarmarku Naumburskiego nad rzeką S. lą, w czasie sprowadzenia onychże w powyżey nadmienionym sposobie, tey samey także opłacie podpadają. Dla ulgi zaś handlu rzeczonego iarmarku, dopóki urządzenie iarmarczne owego miejsca bliżey uregulowaniem, a szczególnie dopóki systemu handlowego podatków, dla nowych Saskich Prowincyi ustanowieniem niezostanie, w miejsce urządzonę nowę opłaty, ieden tylko talar od cetnara brutto, z temi samemi odniamami iak dawnięy, pobierać należy.

Przy tem nadmienienia się, że miasto Naumburg ieden tylko ma iarmark na S. Piotr i Paweł, który z końcem Czerwca lub na początku Lipca przypadać zwykł, i nayspóźnię po Lipskim iarmarku powszechnie na początku Maja przypadającym, a przeto około 8 tygodni późnię, iak ten, odbywa się.

Obawiać się więc niemożna, iżby iarmarczne Lipskie towary, za Naumburskie podawane były.

Z tem wszystkiem, wydane będą bliższe postanowienia, czyli ostatecne, iako takowe, przy wyprowadzaniu z Naumburga, bez szczególnego zatrzymania, udowodniającem zaświadczeniem opatrzone być mogą.

Stosownie więc do tego, zalecamy celnym i konsumcyino- poborowym Urzędowi, aby nowo uregulowane podatki, w szczególności,

3. i 1. talar od cetnara, w Regestrach dla zastępnego i wyciągach, pod osobnemi rubrykami za towar iarmarczny.

von Leipzig

zu
drei Thaler
pro Centner

von Naumburg

zu
ein Thaler
pro Centner

aufzuführen und gehörig zu verrechnen.]

Ferner ist von des Herrn Finanz-Ministers Excellenz zur Erleichterung des Ablasses herzoglich sächsischer Waaren von den Messen zu Naumburg a. d. Saale nach den andern königlichen Provinzen, unterm 23ten März c. beschloffen worden, daß diese Waaren während der Messzeit an Ort und Stelle mit einem viereckigten in schwarzem Lack ausdruckenden Siegel nach der beistehenden Form bezeichnet werden sollen, welche resp. die Nummer I oder II führen werden.

Neben dieser Bezeichnung werden über der gleichen Waaren in Naumburg auch noch Ursprungszeugnisse in der bereits bekannten Form ausgetheilt; dagegen fällt die Verbleitung der Kollis weg. Von den solchergestalt in den andern Provinzen eingehenden Waaren, wird weder Eingangs- noch Ersatz-Zoll, sondern in derjenigen Provinzen in welchen Konsumtions-Steuern zu den Staatskassen fließen, nur die geordnete Verbrauchs-Aggabe von resp. $8\frac{1}{2}$ und 2 pro Cent erhoben, je nachdem nemlich die Waaren nach Provinzen dieselbs ober jenseits der Elbe bestimmt sind. Bei nicht siegelungsfähigen Waaren genügt das Zertifikat, wenn die Objekte in verbleiteten Kollis ankommen.

Diese höhern Orts erfolgte Bestimmungen werden hierdurch zur Nachricht und Achtung allgemein bekannt gemacht.

Dromberg, den 26ten April 1816.

Königlich Preussische Regierung.

Zweite Abtheilung.

Die Versteuerung des Schaaf-Viehes betreffend.

In Erwägung, daß das Land-Konsumtions-Steuer-Reglement vom 28ten Oktober 1810 §. 7. den Zeitpunkt, wo die Lämmer als Schaaf versteuert werden sollen, auf den 1sten Oktober festsetzt, diese Bestimmung auch schon in dem Altfise, Reglement vom 3ten Mai 1787, Abschn. IV.

z Lipska.

do
trzy talary.
od cetnara.

umieszczaly, i przyzwoicie one obrachowywały.

Daléy postanowił JW. Minister Finansów w dniu 23. Marca r. b. w celu ułatwienia odbytu towarów Xięstwa Saskiego z iarmarku Naumburskiego nad rzeką Salą, w innych Królewskich Prowincjach, że towary te podczas iarmarku na mieyscu, czworokątną w czarnym laku wyciśnioną pieczęcią, podług załączonéy formy znazcone bydz maia, i które w szczególności Nra. I. lub II. w sobie zawierac będą.

Przy znaczeniu tą pieczęcią, wydawane będą ieszcze na takowe towary w Naumburgu, pierwsiatkowe zaświadczenia w znanej już formie, zatym plombowanie collis ustaté. Od towarów w tym sposobie do innych Prowincyi wchodzących, ani wchodowe, ani zaślepne cto, lecz w tych tylko Prowincjach, w których konsumcyjne podatki do Kass Rządowych wpływaią, tylko ustanowiony podatek od spożerobowania, w szczególności $8\frac{1}{2}$ i 2 procentu pobieranym będzie, wedle których towary do Prowincyów z téy lub z tamtéy strony Elby przeznaczone są. Przy towarach opieczętowaniu niepodpadaiających, dosyć iest na wydanie zaświadczeniu, ieżeli obiekt w oplombowanych collis przychodzą.

Postanowienia te przez wyższą Władzę wydane, do wiadomości publiczney i zastosowania się, ninieyszem podaiemy.

Bydgoszcz, dnia 26. Kwietnia 1816.

Król. Pruska Agencya

II. Wydsiału.

Względem opłaty od owiec.

Zważywszy, że krajowy konsumcyjno-poborowy regulamin z dnia 28. Października 1810. §. 7. czas, w którym od iagniet iako owiec opłata pobierana bydz ma, na dzień

1. Października

stanowi, i ustanowienie to iest i w regulaminie akcyzowym z dnia 3. Maa 1787. w Roz-

§. 4. enthalten, und kein Grund vorhanden ist, in Absicht der Städte einen frühern Termin anzunehmen, haben des Herrn Finanz-Ministers Erzellenz, mittelst Reskripts vom 13ten April c. festgesetzt:

daß auch in den Städten die daselbst zu schlachtenden Lämmer, bis zum letzten September als solche, vom 1sten Oktober aber, als Schaafse oder respektive Hammel, versteuert werden müssen.

welches hierdurch allgemein bekannt gemacht wird.
Bromberg, den 30sten April 1816.

Königliche Preussische Regierung.
Zweite Abtheilung.

Die Revision der von den Frankfurth-Messen nach dem Großherzogthum Posen gehenden steuerfreien Waaren betreffend.

Bekanntlich bestehet die Einrichtung, daß die von der Frankfurth-Messen nach solchen Ortschaften des Großherzogthums Posen abgehenden einländischen steuerfreien Waaren, woselbst keine ordentliche Konsumtions-Steuer, Nemter befindlich sind, einer genauen Revision unterworfen werden. Hierbei muß es zwar ferner verbleiben. Indessen ist von dem Königl. Finanz-Ministerium, III. General-Verwaltung, mittelst Reskripts vom 18ten d. M. nachgegeben worden, daß diese Revisionen nicht ausschließlich in Frankfurth a. d. Oder, sondern, auf Verlangen der Abführer, auch in den Brandenburgischen Grenz-Zoll-Strädten vorgenommen, in welchem letztern Fall die Waaren dahin mit Begleitschein zur dortigen Revision expedirt, und sodann von den Grenz-Ausgangs-Nemtern, nach befundener Richtigkeit, Passierscheine erteilt werden müssen.

Diesem gemäß wird, von der nächsten Frankfurth-Messe ab, verfahren werden; welches hierdurch zur Nachricht und Achtung allgemein bekannt gemacht wird.

Bromberg, den 30sten April 1816.

Königliche Preussische Regierung.
Zweite Abtheilung.

dziale IV. §. 4, a. niema jednak żadnego powodu, aby w miastach wcześniwszy termin przyjąć można, przeto JW. Minister Finansów reskryptem z dnia 13. Kwietnia r. b. postanowił:

że i w miastach bić się mające iagnięta, do ostatniego Września iako takowe, od 1. zaś Pazdziernika iako owce lub właściwe skopy, opłacie podpadać powinny.

Oczem Publiczność ninieyszém uwiadomiamy.

Bydgoszcz, dnia 30. Kwietnia 1816.

Król. Pruska Regenoya
II. Wydziału.

Względem rewizyi wolnych od opłaty towarów z iarmarku Frankfortskiego do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego prowadzonych.

Wiadome jest urządzenie, że prowadzone wolne od opłaty krajowe towary, z iarmarków Frankfortskich do takich miejsc Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, gdzie się żadne przyzwoite konsumcyjno-poborowe Urzędy nieznaydują, ścisłej rewizyi podpadają. Przytém musi się w prawdzie nadal pozostać. Ztém wszystkiem Ministerium Finansów III. Generalnego Wydziału reskryptem z dnia 13. b. m. dozwoliło, że rewizye te niekoniecznie w Frankforcie nad Odrą, lecz też na żądanie prowadzącego, i w Brandenburgskich granicznocelnych miastach przedsiębrane być mogą, w którym to ostatnim przypadku, towary za listami konwoiowemi do tamtejszých rewizyi expediowane, i przez Urzędy granicznocelne wychodowe po przekonaniu się o rzetelności, kwitami zaświadczałacemi opatrzone być powinny.

Podług tego od przyszłego iarmarku Frankfortskiego poczynwszy, postępowano będzie, o czem Publiczności dla wiadomości i załatwiania się, ninieyszém donosiemy.

Bydgoszcz, dnia 30. Kwietnia 1816.

Król. Pruska Regenoya
II. Wydziału.

Militair - Angelegenheiten.

Die Einsendung der Kosten - Liquidationen für die aus Rußland oder aus andern fremden Staaten zurückgekehrten, oder zur Danziger Kapitulation gehörig gewesenen französischen Kriegs - Gefangenen betreffend.

Es hat sich bei der im Werke befindlichen Zusammenstellung der Liquidationen von den Kosten für die aus Rußland oder aus andern fremden Staaten zurückgekehrten, oder zur Danziger Kapitulation gehörig gewesenen französischen Kriegsgefangenen ergeben, daß noch eine bedeutende Anzahl Liquidationen der Kreis - Orts - und sonstigen Behörden fehlen.

In Gemäßheit einer Anordnung des 4ten Departements des Königl. Kriegs - Ministeriums vom 20sten v. M. fordern wir die im Rückstände befindlichen Behörden auf: diese Liquidationen aufs schnellste anzulegen und hier einzusenden, damit solche zur Anrechnung dieser Kosten bei dem dazu bestimmten in Berlin anwesenden französischen Kommissair, dem vorgedachten Königl. Departement zugeführt werden können, und das Anrechnungs - Geschäft vollendet werden kann.

In Absicht der gedachten Kosten selbst bemerken wir, daß diese nicht bloß die Dekostung der durchmarschirten Truppen, sondern auch die verabreichte Fourage und die Verpflegung in den Lazarethen, wegen welcher bloß die gewöhnlichen von den Lazareth - Behörden bescheinigten Rapporte erforderlich sind, — ferner die Worspann- und sonstigen Transportkosten betreffen dürfen.

Sämmtliche betreffende Behörden haben sich hienach genau zu achten, und die Einsendung dieser noch fehlenden Liquidationen unfehlbar binnen 3 Wochen zu bewirken.

Bromberg, den 2ten Mal 1816.

Königliche Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

Die Erstattung der den Militair - Arrerstanten verabreichten Verpflegung

Względem przesyłania Likwidacyi kosztów utrzymywania niewolników francuzkich z Rossyi lub innych obcych krajów powracaiających, lub też do kapitulacyi Gdańskię należących.

Przy układaniu dzieła znajduiaących się Likwidacyi kosztów, utrzymywania niewolników francuzkich z Rossyi lub z innych obcych krajów powracaiających, lub też do kapitulacyi Gdańskię należących, okazało się, że znaczney ieszcze ilości Likwidacyi Powiatowych i innych Władz, brakuie.

Stosownie przeto do Urządzenia 4. Departamentu Królewskiego Ministeryi Woyny z dnia 30. z. m. wzywamy w zaległości zostaiące Władze: aby Likwidacye te iaknayspiesznieży ułożwszy, tutaj nadesłały, iżby takowe do obrachunku kosztów z ustanowionym do tego w Berlinie znajduiaącym się francuzkim Kommissarzem, rzeczonemu Departamentowi przesłane bydz mogły, i dzieie obrachunku ukończonem zostaiło.

Względem rzeczonych kosztów nadmieniamy, że te nie tylko co do żywienia przechodzącego Woyska, lecz też i dostawionego furazu i żywienia w Lazaretach, względem których zwyczajnie zaświadczone tylko raporty przez Władzę Lazaretową są potrzebne — daley podwód i innych kosztów transportowych tyczyć się powinny.

Wszystkie właściwe Władze powinny się do tego ściśle stosować, i brakuiące Likwidacye w przeciągu 3. tygodni niezawodnie nam nadesłać.

Bydgoszcz, dnia 3. Maia 1816.

Król. Pruska Regencya

I. Wydziału.

Względem płacy za dostarczoną żywność dla aresztantów woysko-

auf ihren Transporten nach der Festung oder zu den Regimentern betreffend.

Auf den Antrag des Königl. Kriegs-Ministeriums, hat das Königl. Ministerium des Innern Veranlassung genommen, mittelst Verfügung vom 19ten März c. zu verordnen, daß die früherhin bestandene, während der Kriegs-Jahre in mehreren Fällen und Oertern nicht beachtete Einrichtung:

wonach den Militär-Arrestanten auf ihren Transporten nach der Festung, oder zu den Regimentern, von den Magistraten in den verschiedenen Nachtquartieren zur Verpflegung, einschließlich Brodgeld 2 Ggr. in der Art vorgegeschrieben sind, daß jeder derselben sich den ausgelegten Betrag von dem vorliegenden Magistrat erstatten, und der letztere derselben sich die ganze Summe von dem Kommandanten der betreffenden Festung, Haupt- oder Garnison-Stadt, wo die Ablieferung geschehen war, erstatten ließ,

jetzt wieder in Ausführung gebracht werden soll.

Die den Arrestanten zu zahlenden 2 Ggr. sind in dem Transport-Zettel zu vermerken, und von einem Nachtquartier zum andern jedesmal zu erstatten. Jedoch soll in solchen Oertern, wo Militär steht, die Zahlung an den Arrestanten, und die Erstattung des bis dahin ausgelegten, von dem Kommanden des Truppentheils der Garnison; dagegen nur an Oertern, wo sich keine Militär-Behörde befindet, von dem Magistrat bewirkt werden.

Die Königl. Landrätshl. Ämter, so wie die sämtlichen Magistrats des Departements und diejenigen Dominien, wo Nachtquartiere in Dörfern gemacht zu werden pflegen, werden angewiesen, sich hiernach genau zu achten.

Dromberg, den 2ten Mai 1816.

Königliche Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

wych do twierdzy lub do Półków transportowanych.

Nawnicsek Królewskiego Ministerium Woyny, Królewskie Ministerium Spraw Wewnętrznych powodowanym się być widziało, urządzeniem z dnia 19. Marca r. b. postanowić, że dawniejsze eksystujące, a w czasie lat wojennych w wielu przypadkach i miejscach niezachowane rozporządzenie,

„podług którego wojskowym aresztantom na ich transporcie do twierdzy lub Półków, Magistraty w różnych kwateryach nocnych na żywność, włącznie i na chleb pieniędzy 2. dgr., w tym sposobie forszusowały, że każdy z tych wyłożoną ilość od poprzedniego Magistratu napowrót odbierał, ostatni zaś z tych, całkowitą sumę od Kommandanta właściwego twierdzy, głównego lub garnizonowego miała, gdzie odstąpienie nastąpiło, miał sobie zwrócić.“

teraz znowu zaprowadzone być ma.

Płacić się mające aresztantom 2. dgr. powinny być w karcie drożnej wyrażone, i od iednej kwatery nocnej do drugiej każdą razą zwracane. W miejscach tych przecież gdzie wojsko stoi, płacę aresztantom, i zwrot aż tam dotąd wyłożonych pieniędzy, Kommandant części wojska garnizonowego zastąpi, przeciwnie zaś w miejscach, gdzie się żadna Władza wojskowa nieznajduje, Magistraty zaspokoić ją winni.

Zalecamy przeto Królewskim Radcom Ziemianskim, iakoż wszystkim Magistratom Departamentu, i tem Dominium, gdzie kwatery nocne we wsiach dają się zwykły, aby się do Urzędu niniejszego ściśle stosowali.

Bydgoszcz, dnia 3. Maja 1816.

Król Pruska Regencya

I. Wydziału.

W o h l t h ä t i g k e i t s = A n z e i g e .

3ur Wiederherstellung der durch die Pulver-Explosion zerstörten St. Bartholomäi und St. Jacobi Kirchen in Danzig sind bei der un-

Na wykawienie zburzonych przez eksplozję prechu kościołów S. Bartłomieja i S. Jakuba w Gdańsku, nadeszły do podpisany

verzeichneten Königlichen Negierung fernerweit folgende Kirchen-Kollekten-Gelder eingekommen und heute an die Königliche Negierung von Westpreußen zu Marienwerder zur weitem Verwendung befördert werden.

Von den Kirchen zu

Trslong 3 Rtlr. 23 ggr. 10 $\frac{1}{2}$ pf., Koscielce 1 Rtlr., Gonsawa 7 Rtlr. 8 ggr. 6 pf., Jaksice 1 Rtlr. 12 ggr., Strzelce 1 Rtlr. 17 ggr. 7 $\frac{1}{2}$ pf., Patosc 22 ggr. 11 pf., Bromberg (katholische) 5 Rtlr., 1 ggr. 7 pf., Neu Dombrowke 1 Rtlr., Monkowarsk 2 Rtlr., Dombrowke im Bongrowiezer Kreise 5 Rtlr., Waliszewo 16 ggr., Bronczyn 12 ggr., Kiskowo 1 Rtlr. 2 ggr., Lubowo 20 ggr., Stawno 3 Rtlr., Breschen 1 Rtlr. 8 ggr., Inowroctam (protestantische) 12 Rtlr. 12 ggr., Lobsens 2 Rtlr. 4 ggr., Baldowo (katholische) 23 ggr. 6 $\frac{1}{2}$ pf., überehaupt also 52 Rtlr. 20 ggr. 1 $\frac{1}{2}$ pf.

Bromberg, den 30ten April 1816.

Königliche Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

Krölewskięy Regencyi pieniądze ze składek kościelnych zebrane, które w dniu dzisieyszym do Krölewskięy Regencyi Pruss Zachodnich w Kwidzynie, do dalszego onych użycia, przesłane zostały, mianowicie:

z Trlona tal. 3 dgr. 23 fen. 10 $\frac{1}{2}$; Kościelca tal. 1, Gonsawy tal. 7 dgr. 8 fen. 6, Jaxic tal. 1 dgr. 12, Strzelec tal. 1 dgr. 17 fen. 7 $\frac{1}{2}$, Pakości dgr. 22 fen. 11, Bydgoszcz (katolicki) tal. 5 dgr. 1 fen. 7, Nowey Dombrowki tal. 1, Monkowarska tal. 2, Dombrowki w Pawiecie Wągrowieckim tal. 5, Waliszewa dgr. 16, Wruczyna dgr. 12, Kiskowa tal. 1 dgr. 2, Lubowa dgr. 20, Stawna tal. 3, Wrzeszna tal. 1 dgr. 8, Inowroctawia (protestański) tal. 12 dgr. 12, Lobsenicy tal. 2 dgr. 4, Waldowa (katolicki) dgr. 23 fen. 6 $\frac{1}{2}$, w ogóle więc tal. 52 dgr. 20 fen. 1 $\frac{1}{2}$.

Bydgoszcz, dnia 30. Kwietnia 1816.

Król. Pruska Regencya

I. Wydziału.

(Hierauf der Oeffentliche Anzeiger (No. 20.)

Öffentlicher Anzeiger.

Beilage des Amts-Blatts No. 20. der Königl. Bromb. Regierung.

No. 20.

Bromberg, den 17. Mai 1816.

Sicherheits-Polizei.

Steckbrief.

Alle Civil- und Militär- Behörden werden hierdurch aufgefordert und ersucht, auf den Michael Gozdziński alias Komorowski, welcher des Diebstahls und Vagabondirens angeschuldigt, auf dem Transport von Barchin nach Labischin entwichen, und dessen Signalement hier beigefügt ist, aufmerksam zu seyn, ihn, wo er sich betreten läßt, sofort dingfest zu machen, und gegen Ersatz der Kosten an das hiesige Königl. Polizei- Befehlungs- Gerichte abliefern zu lassen.

Bromberg, den 17ten Mai 1816.

Königliche Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

Signalement.

Ungefähr 27 Jahr alt, hohe Größe, blondes Haar, blaue Augen, ohne Backenbart, etwas großer hagerer Statur. Besondere Kennzeichen: spricht nur polnisch und ist katholischer Religion.

Bekleidung.

Trägt einen blau tuchenen Rock mit weißem Boy gefuttert, kalblederne Hosen, einen schwarzen Litthauer Pelz, einen runden Huth mit schwarz seidenem Bande, eine alte Schärpe mit grünen und rothen Streifen.

Steckbrief.

Alle Civil- und Militär- Behörden werden hierdurch aufgefordert und ersucht, auf den Schiffs- Knecht Andreas Dudek, welcher wegen mangels der Legitimation arrestirt worden, am 26ten April

List Gończy

Wzywa i uprasza wszystkie Władze tak Cywilne iako też i Woyskowe aby na Michała Gozdzińskiego alias Komorowskiego, który o kradzież i talsactwo obwiniony został, i z transportu z Barchina do Labiszyna zbiegł, a którego Rysopis tu jest załączonym, baczną dawały oko, w razie wysledzenia przytrzymać, i za zwrotem kosztów do tuteyszego Król. Sądu Policyi Poprawczyej pod mocną listą odesłać.

Bydgoszcz, dnia 6. Maja 1816.

Król. Pruska Regencya

I. Wydziału.

Rysopis.

Wiek około 27. lat, wzrost wysoki, włosy blond, oczy niebieskie, podbródek bez fa-worytów, sytnacya wysoka i szczupła. Zna-ki szczególne: mowi tylko po polsku, jest Religi katolickiej.

Ubiór.

Surdut smukieny granatowy białym białym podszyty, spodnie skórzane cięte, czarne litewskie futro, kapelusz okrągły z czarną i dwubną wstążką, stara szarpa w zielone i czerwone brązki.

List Gończy.

Wzywa i uprasza się wszystkie Władze tak Ciwilne iako też i Woyskowe, aby na parobka Andrzeja Dudek, który nie mogąc się wylegitymować, aresztowany został, w dniu

d. J. aber in der Gegend von Marienwerder entwichen, und dessen Signalement hier beigefügt ist, aufmerksam zu sein, ihn wo er sich betreten läßt, sofort dingfest zu machen, und gegen Ersatz der Kosten an das Königl. Polizeirektorium zu Graudenz abliefern zu lassen.

Bromberg, den 4ten Mai 1816.

Königliche Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

Signalement.

Alter 27 Jahr, 5 Fuß 2 Zoll groß, blonde Haare, hohe und freie Stirn, blonde Augenbraunen, grünl. Augen, kleine Nase, mittelmäßigen Mund, blonden Bart, rundes Kinn, oval und vollständiges Gesicht, gesunde und brünette Gesichtsfarbe, untersehter Statur.

Bekleidung.

Trägt eine blau tuchene Jacke, weiß leinene Hosen, ordinäre Stiefeln, einen runden mit Wachstaffend überzogenen Huth, trug ein großes Paquet in einem blau tuchenen Rock eingewickelt, und mit einem grün wollenen Paßbände bebunden.

Bekanntmachung.

Es soll das Haus, nebst Land, auf der Danziger Vorstadt belegen, zum Nachlaß des verstorbenen Doran gehörig, auf ein Jahr, von Ostern a. c. ab, bis dahin 1817 an Meistbietende verpachtet werden.

Der Lizitations-Termin wird im Bureau des Endes-Unterschiedenen sub No 47 in der Brücken-Straße, am künftigen Sonnabend, den 18ten dieses

Nachmittags um 3 Uhr abgehalten werden, in welchem Nachmittage sich einfanden, und die Pachtbedingungen einsehen können.

Bromberg den 1ten Mai 1816.

v. Goscicki, Notarius.

Bekanntmachung.

In dem Dorfe Ober-Strelitz an der Weichsel und der Poststraße von Bromberg nach Schwiech wurden nachstehend verzeichnete Pferde am 18ten d. M. auf dem Felde gefunden.

zaß 26. Kwieśnia r. h. w. okolicy Kwidzyna zbiegł, a którego Rysopis tu jest załączonym, baczną dawały oko, w razie wyależenia przytrzymały, i za zwrotem kosztów do Królewskiego Dyrektoryum Policji w Gdansk pod mocną strażą odesłały.

Bydgoszcz, dnia 4. Maia 1816.

Król. Pruska Regencya

I. Wydział.

Rysopis.

Wiek 27. lat, wzrost 5. stop 2. cala, włosy blond, czoło wysokie i odkryte, brwi blond, oczy szarawe, nos mały, usta mierne, podbródek blond, broda okrągła, twarz okrągła i pełna, kolor twarzy zdrowy i brunatny, sytuacja podsiadła. Znaki szczególne: powierzchownie nieznanuzy.

Ubiór.

Kurtkę sukieną granatową, spodnie białe płocienne, boty ordynaryjne, kapeluszek okrągły i opona pokryty. Rekwizyta przy nim znajdujące się: miał z sobą wielką pakę w suknie granatową obwiniętą, i wełnianym zielonym pasem przewiazaną.

Obwieszczenia.

Dem wraz z gruntem, na Gdąńskiem przedmieściu położony, do pozostałości zmarłego Doran należący, ma na rok jeden, od Wielkanocy r. b. począwszy, aż do Wielkanocy, roku 1817. więcej daćcemu w dzierżawę być wypuszczony.

Termin licytacyi w Biorze niżej podpisanego pod Nrem. 47. w ulicy Mołkowskiej, w przyszłą Sobotę,

dnia 18. tegoż miesiąca o godzinie 3. po południu odbywać się będzie, na którym ochotnicy dzierżawienia znajdować się warunki licytacyjne obaczyć mogą.

Bydgoszcz, dnia 12. Maia 1816.

Goscicki, Notaryusz.

Obwieszczenie.

Wsi gornych Strzeleach nad Wisłą na trakcie z Bydgoszczy do Swiecia znalezione w dniu 15. m. b. parę koni:

- 1) Eine schwarzbraune Stute im 3ten Jahre ohne alle Abzeichen.
- 2) Ein Fohlen (Stute) im zweiten Jahre, schimmlichter Kouleur, desgleichen ohne Abzeichen.

Diejenigen, so ihr Eigenthumsrecht an diese Pferde nachweisen können, müssen sich bis zum 20sten Mai d. J. im Königl. Landrathlichen Amte melden, und können die Pferde gegen Erlegung der Kosten empfangen. Nach Ablauf des Termins, wenn der Eigenthümer sich nicht meldet, werden die Pferde zur Tilgung der Kosten an den Meistbietenden veräußert werden.

Bromberg, den 23ten April 1816.

Königlich Preuß. Landrathliches Amt
des Bromberger Kreises.

1. Skarodniadą klacz w 3cim roku bez odmiany.
2. Zrebić w 2gim roku siwą także bez odmiany.

Ktoby własność koni tych udowodnić mógł, zgłosić się powinien do niżej wyrażonego Konsyliarsko-Ziemianskiego Urzędu najdalej do dnia 30. Maja r. b., a za zwrotem kosztów odbioru koni spodziewać się może. Po upłynionym terminie jeżeli właściciel się nie zgłosi, konie na zaspokojenie kosztów sprzedane zostaną.

Bydgoszcz, dnia 23. Kwietnia 1816.

Król. Pruski Konsyliarsko-Ziemiański
Urząd Powiatu Bydgoskiego.

B e k a n n t m a c h u n g .

Es sollen in Termino

den 21sten Mai d. J.

Vormittags um 10 Uhr, die der hiesigen Lutherischen Kirche zugehörigen 8 Acker, Wiesen auf 3 hinter einander folgende Jahre von Trinitatis dieses Jahres ab, verpachtet werden.

Nachstehende können sich daher am gedachten Tage und zur Stunde auf dem hiesigen Rathhause einfinden, wo Ihnen die nähern Bedingungen bekannt gemacht werden sollen, und hat dann der Meistbietende nach eingeholter Genehmigung der Königl. Hochverordneten Regierung hieselbst, den Zuschlag zu gewärtigen.

Bromberg, den 9ten Mai 1816.

Das evangelisch lutherische Kirchen-Kollegium hieselbst.

B e k a n n t m a c h u n g .

Beaufs der Demobilmachung der in hiesiger Gegend stehenden 3 Batterien Artillerie, ingleichen der Haubitz-Batterie Nro 4, sollen am 20sten d. M. und an den nächstfolgenden Tagen, auf dem Platze am Kommodtenhause hieselbst, einige hundert Pferde meistbietend gegen gleich baare Bezahlung in Preussisch Courant verkauft werden.

Kaufstüßige werden daher eingeladen, sich an dem bestimmten Tage und an bemeldetem Ort einzufinden.

Die Lizitation wird übrigens
am 20sten d. M.

Morgens um acht Uhr anfangen, und in den Stunden von acht bis zwölf Vormittags und von zwei

O b w i e s z e n i e .

Z powodu nastąpić mającý dezorganizacyi trzech Batteryi kołgęcý w okolicach tutejszych Artilleryi i jednéý Batteryi haubicowéý Nro 4. sprzedawać będe

20. b. m.

i w dniach następujących na placu przed Teatrem tutejszym, kilka set koni największý ofiarujących, za gotową w pruskim kurancie opłatę.

Wzywam przeto ochotę do kupna mających, aby się w dniu i miejscu oznaczonym kawili.

Z resztą tu jeszcze nadmienić należy, iż licytacya zaczyna się 20. b. m. o osmý godzinie

bis sechs Uhr Nachmittags, alltäglich bis zur völligen Beendigung des Geschäfts statt haben.

Posen den 5ten Mai 1816.

v. Koszutski
vigore Commiss.

do 12. z rana i od 2. do 6. po południu, aż do upelnego ukończenia sprz edaży.

Poznań, dnia 6. Maia 1816.

de Koszutski, vigore Commis.

Öffentliche Bekanntmachung.

Das zur hiesigen Kammerei gehörige, eine Meile von der hiesigen Stadt und dem Weichselstrome an einer öffentlichen Landstraße liegende Kammerei Vorwerk Papan, welches 30 Hufen kulinisch groß ist, und aus gutem, größtentheils zum Weizenanbau geeigneten Boden bestehet, und wegen der Nähe der Stadt und des daraus entstehenden leichten und immer gewissen Absatzes aller Erzeugnisse jedem thätigen Wirth stets eine gute Nutzung gewähret, soll im Wege der öffentlichen Ausbietung entweder im Ganzen oder in 2 bis 3 Theilen, oder auch zur Einrichtung und Benützung in Dauerhöfen, je nachdem sich Liebhaber dazu unter den annehmlichsten Bedingungen finden, von Trinitatis d. J. ab, gegen Einkaufsgeld, jährlichen Canon und Bezahlung des Schätungs- Werths der Gebäude und des Inventarii an den Meistbietenden in Erbpacht ausgethan werden. Dazu sind die Termine auf den 5ten und den 20ten Mai und 5ten Juni d. J. angesetzt. Besitz- und Zahlungsfähige werden daher aufgefordert, sich in diesen Terminen und besonders in dem letzten, zu Rathhause hieselbst einzufinden und ihre Gebote zu erklären, worauf denn an diejenigen, welche unter den annehmlichsten Bedingungen Meistbietende bleiben, der Zuschlag unter vorschristsmäßiger Genehmigung sofort geschehen soll. So wie nun die Besichtigung des Guts an Ort und Stelle jedem Liebhaber frei steht, so wird auch Jeder täglich zu Rathhause mit den Bedingungen zur Ausbietung bekannt gemacht werden, wenn er sich deshalb meldet.

Thorn, den 25ten April 1816.

Der Magistrat.

Öffentliche Bekanntmachung.

Das zur hiesigen Kammerei gehörige, 2 Meile von der hiesigen Stadt und dem Weichsel- Strome, an einer nach Culmsee und Culm führenden, Neben- Landstraße belegene Vorwerk und Dorf Lulkau soll von Trinitatis d. J. ab in Erbpacht ausgethan werden, dergestalt, daß das Vorwerk selbst im Ganzen oder Theilweise, je nachdem sich Liebhaber unter annehmlichen Bedingungen finden, und das Dorf in gewissen zu 12 Hufen kulinisch abzutheilenden und schon bebauten 9 Höfen gegen Canon, Einkaufs- Geld und Bezahlung des Schätungs- Werths der Gebäude ausgethoben werden soll. Sowohl die aus 26 Hufen 18 Morgen und 43 Quadr. Ruthen kulinisch bestehende Vorwerks- Ländereien, als die vom Vorwerk gehörig separirt zu übergebende Dauer- Recker bestehen aus sehr gutem tragbaren und zu einer beträchtlichen Weizen- Aussaat geeigneten Boden, die Gebäude sind im gehörigen Stande und wegen der Nähe der Stadt und des leichten und immer gewissen Absatzes aller Erzeugnisse dürfte die Benützung dieses Guts und dieser Dauer- Höfe jedem thätigen Wirth eine hohe Nutzung gewähren. Die Ausbietungs- Termine, sind auf den 4ten, 14ten und 29ten Mai zu Rathhause hieselbst angesetzt. Besitz- und Zahlungsfähige werden aufgefordert, sich in diesen Terminen und vorzüglich im letzten einzufinden, und ihr Gebot zu erklären, worauf an die unter den annehmlichsten Bedingungen bleibende Meistbietende der Zuschlag nach Einholung der vorschristsmäßigen Genehmigung sogleich geschehen soll. So wie die Besichtigung des Guts an Ort und Stelle Jedem frei steht; so wird auch über die Bedingungen zur Ausbietung zu Rathhause täglich die nöthige Auskunft gegeben werden.

Thorn, den 25ten April 1816.

Der Magistrat.

Wenn Jemand junge Fohlen auf die Sommer-
Weide geben will, beliebe sich gefälligst bei Ein-
des Unterscribenen in Pszczulczyn zu melden,
wo über die Bedingungen, unter welchen solche
angenommen werden, Auskunft gegeben wird.

Pszczulczyn, den 8ten Mai 1816.

S ł a w s k i.

Jezeliby kto sobie życzył, dać żrebaki na le-
tne pastwisko nad Notecią, raczy się zgłosić
do podpisanego do Pszczulczyna, gdzie o wa-
runkach pod iakiemi mogą być przyjęte, do-
wiedzieć się może.

Pszczulczyn, dnia 8. Maia 1816.

S ł a w s k i.

Ö f f e n t l i c h e B e k a n n t m a c h u n g.

Da in dem am 9ten d. M. angestandenem letzten Termin zur Vererbpachtung der hiesigen Plegerei
nach den in den Amtsblättern dieses Jahres Nos. 15. 16. 17. bereits bekannt gemachten Bedingun-
gen sich kein annehmlicher Meistbietende gefunden hat; so wird zur nochmaligen erbpachtlichen Aus-
bietung dieses sehr nutzbaren Grundstücks ein neuer Termin auf den 31sten d. M. zu Rathhause hier
selbst angesetzt, wozu die befäh. und zahlungsfähige Liebhaber eingeladen werden.

Thorn, den 14ten Mai 1816.

Der Magistrat.